

Bundesministerium
für Bildung
und Forschung

Bildungsketten

KAUSA Poradnik dla rodziców: Kształcenie zawodowe w Niemczech

Rodzice-migranci wspierają swe dzieci na starcie w życie zawodowe

POLSKI – POLNISCH

Spis treści

Słowo powitalne	2
„Jestem przekonana o zaletach systemu dualnego.“	4
Dualny system kształcenia zawodowego w zarysie	5
Skuteczne kroki przed podjęciem nauki zawodu	6
Odbycie praktyki jest często pomocne	7
Droga do wymarzonego zawodu	8
Agencja Pracy (Agentur für Arbeit) – pomocny podmiot informacyjny.....	10
Izby – ważne punkty kontaktowe w sprawach dotyczących kształcenia zawodowego	11
Określną drogą do pomyślnego końca	12
Wsparcie w trakcie kształcenia zawodowego	14
Pochodzenie jako szansa: Doceniona dwujęzyczność	16
Nietypowy wybór zawodu	18
Wiele dróg prowadzi do celu	22
Studia po kształceniu zawodowym.....	23
Inne podmioty informacyjne	24
Stopka redakcyjna	25

Słowo powitalne

Jak Państwo wyobrażają sobie przyszłość swoich dzieci po ukończeniu szkoły? Często nie wszyscy zdają sobie sprawę z wielu możliwości, jakie otwierają się po zakończeniu nauki w szkole ogólnokształcącej. Dobre wykształcenie zawodowe stanowi pewną podstawę udanego startu w życie zawodowe. Jaką drogę mają obrać dzieci po szkole? Czy sensowniejsza jest dalsza edukacja szkolna, czy też szukanie od razu miejsca nauki zawodu? A może właściwym wyborem są studia na uniwersytecie? W tym okresie życia młodzi ludzie, podejmując tę ważną dla ich przyszłości decyzję, często zwracają się o radę do rodziców.

Niniejsza broszura przedstawia oferty edukacyjne w naszym kraju dla osób, które przybyły do Niemiec z innych krajów. Wyjaśnia, jak działa niemiecki system edukacji zawodowej i jak można pomóc dziecku w wyborze zawodu. Można tu również znaleźć informacje, gdzie rodzice mogą zasięgnąć rady lub otrzymać wsparcie, by potem samemu lepiej pomóc swojemu dziecku w podjęciu decyzji. Z relacji rodzin z różnych krajów dowiadujemy się, w jaki sposób wspierały one swoje dzieci w okresie przejściowym między ukończeniem szkoły a podjęciem kształcenia zawodowego.

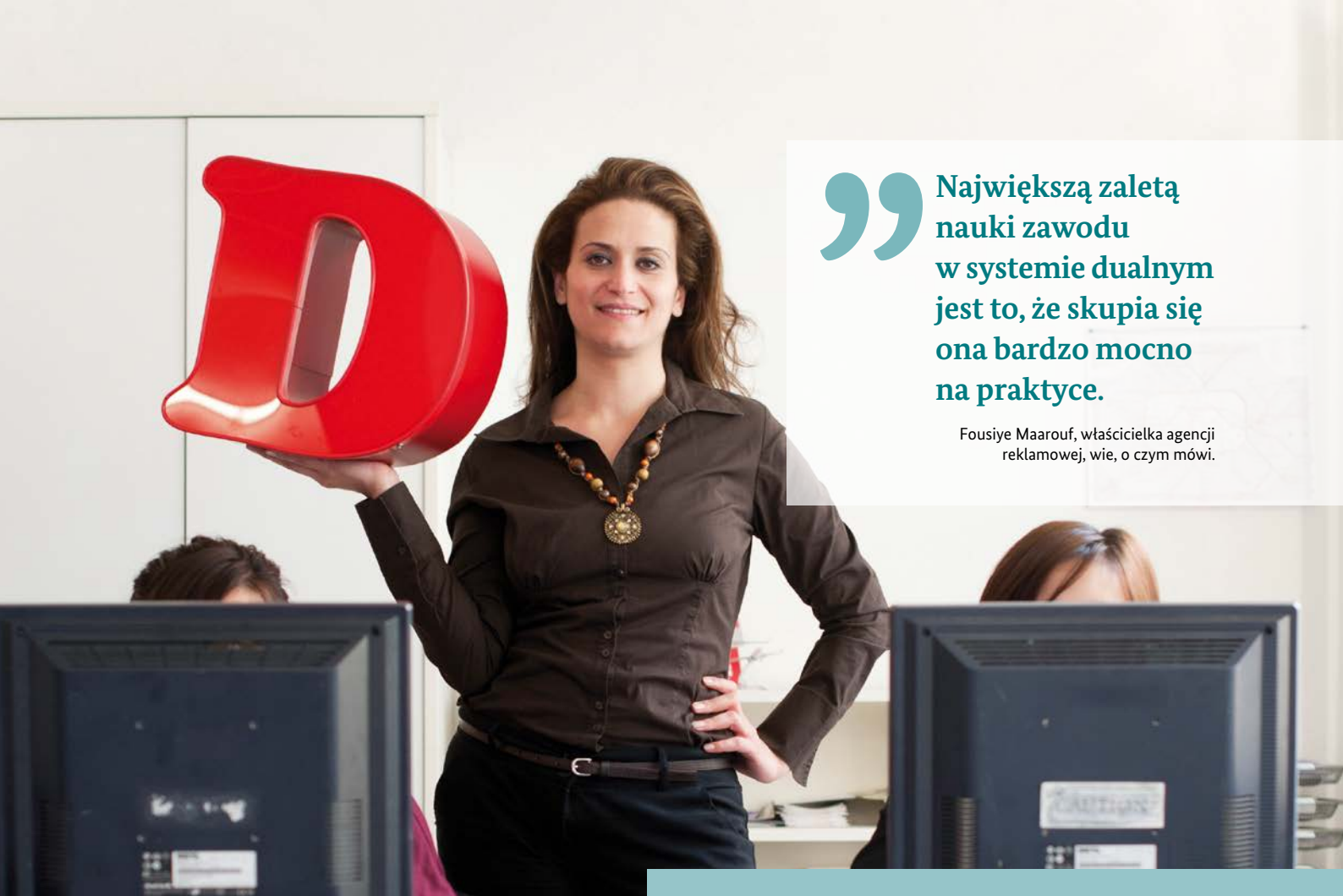
Fundamentem pomyślnej przyszłości zawodowej w Niemczech może być zarówno dyplom mistrzowski, jak i ukończenie studiów. Wiele dróg prowadzi do celu. Możliwości awansu dla osób już pracujących zawodowo otwiera ustawiczne szkolenie zawodowe.

Zapoznanie się z informacjami na temat kształcenia zawodowego ułatwi Państwu udzielenie pomocy swojemu dziecku w odnalezieniu własnej drogi. Korzystajcie Państwo z różnych ofert wspierających Was przy realizacji tego zadania i bądźcie gotowi do pomocy, kiedy Wasze dziecko zwróci się do Państwa o radę.

Życzymy ciekawej lektury, a Państwa dzieciom sukcesów w przyszłości!

Federalne Ministerstwo Edukacji i Badań Naukowych

„Największą zaletą nauki zawodu w systemie dualnym jest to, że skupia się ona bardzo mocno na praktyce.

Fousiye Maarouf, właścicielka agencji reklamowej, wie, o czym mówi.

W swojej agencji reklamowej Fousiye Maarouf szkoli w zawodzie referenta biurowego.

„Jestem przekonana o zaletach systemu dualnego.“

„Wiem z własnego doświadczenia: Młodzież potrzebuje wzorów i wsparcia. Dlatego niezmiernie ważną rolę odgrywają rodzice, również w kwestiach dotyczących kształcenia zawodowego – w związku z tym powinni oni asystować swoim dzieciom możliwie wcześnie, a nie dopiero na krótko przed końcem szkoły. To jest właśnie najistotniejsze. Powinni oni być również konsekwentni oraz nieustannie służyć pomocą. Tak było również w przypadku moich rodziców, którzy uświadomili mi, jak ważne są dobre świadectwo i wykształcenie, za co jestem im wdzięczna.

Jestem przekonana do nauki zawodu w systemie dualnym, ponieważ w jej trakcie uczniowie mają niepowtarzalną możliwość połączenia wiedzy praktycznej i teoretycznej. Największą zaletą nauki zawodu w systemie dualnym jest to, że skupia się ona bardzo mocno na praktyce. Podczas kształcenia zawodowego jest się związanym z zakładem pracy przez cały rok, co pozwala na zapoznanie się z przebiegiem wszystkich odbywających się w nim procesów. Ponadto, ukończenie kształcenia zawodowego daje duże szanse na przejście przez zakład, który prowadził naukę zawodu, oraz na uzyskanie stałego zatrudnienia.“

Zalety kształcenia młodzieży w systemie dualnym

- Szeroki wachlarz zawodów do wyboru
- Zarabianie pieniędzy w trakcie kształcenia
- Uzyskanie uznawanych kwalifikacji zawodowych
- Dobre szanse na rynku pracy

Dualny system kształcenia zawodowego w zarysie

Na wstępie pragniemy Państwa zapoznać z kilkoma kluczowymi zwrotami oraz ważnymi wskazówkami dotyczącymi kształcenia zawodowego w systemie dualnym:

Umowa o pracę w celu nauki zawodu

Umowa reguluje prawa i obowiązki uczniów zawodu oraz zakładu prowadzącego naukę zawodu i jest podpisywana przez obie strony. Zawiera ona między innymi wysokość wynagrodzenia, czas trwania kształcenia oraz rodzaj zdawanych egzaminów.

Egzaminy

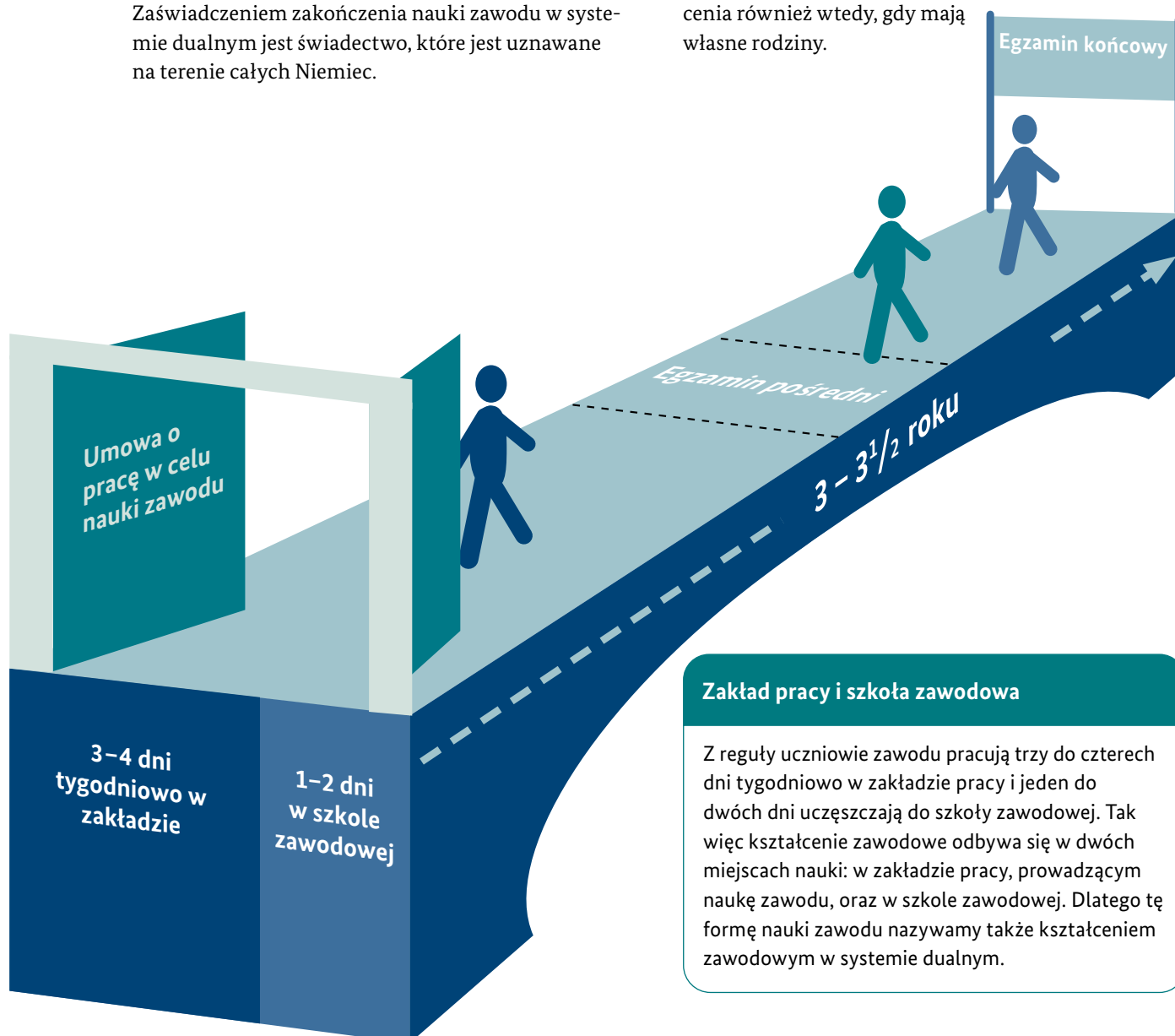
W trakcie kształcenia zawodowego obowiązują dwa egzaminy. W połowie kształcenia uczniowie zawodu zdają egzamin pośredni, a na końcu egzamin końcowy. Zaświadczeniem zakończenia nauki zawodu w systemie dualnym jest świadectwo, które jest uznawane na terenie całych Niemiec.

Czas trwania kształcenia

Kształcenie zawodowe w systemie dualnym trwa z reguły od trzech lat do trzech i pół roku. W przypadku stwierdzenia wcześniejszego przygotowania zawodowego lub szkolnego czy też nieprzeciętnych osiągnięć w czasie kształcenia, może ono zostać skrócone.

Kształcenie zawodowe w niepełnym wymiarze czasu pracy

Elastyczny czas pracy podczas nauki zawodu daje np. młodym matkom i ojcom szansę zdobycia wykształcenia również wtedy, gdy mają własne rodziny.

Skuteczne kroki przed podjęciem nauki zawodu

Jaki zawód jest odpowiedni dla mojej córki lub mojego syna? Odpowiedzi na to frapujące i ważne pytanie powinni Państwo, jako rodzice, szukać, omawiając je ze swoim dzieckiem już od siódmej klasy szkoły.

Do wyboru jest ponad 300 zawodów w systemie dualnym. Poza tym istnieje również szereg możliwości zdobycia zawodu w drodze kształcenia szkolnego. Razem z dzieckiem szukajcie odpowiedzi na pytania: Jakie są mocne strony Waszego dziecka i czym się ono interesuje? Jakie uzdolnienia ma córka lub syn? Może Wasze dziecko ma talent do rzemiosła albo troszczy się chętnie o zdrowie innych? Odpowiedzi na te pytania staną się dla Państwa pierwszą wskazówką do tego, w jakiej branży lub kategorii zawodowej powinniście wraz z dzieckiem szukać odpowiedniego zawodu nauczanego w systemie dualnym.

Czym są praktyki?

Praktyki w trakcie szkoły trwają z reguły dwa-trzy tygodnie. W tym czasie uczennice i uczniowie odwiedzają zakład pracy, gdzie mają możliwość zapoznania się z codziennym dniem pracy oraz poznania bliżej jakiejś branży lub konkretnego zawodu. Większość szkół oferuje praktyki w zakładach pracy, które są ujęte w planie lekcji.

Poszukując odpowiedniego zawodu i miejsca kształcenia zawodowego, mają Państwo wiele możliwości uzyskania informacji i porady. Najważniejsze punkty kontaktowe oraz źródła informacji znajdziecie w tym rozdziale. Jak różne mogą być drogi do sukcesu, o tym dowiedziecie się na przykładzie Ioannisa Papatheanasiou i Valeriyi Rengevych.

Jak mogą Państwo pomóc dziecku w wyborze przyszłego zawodu?

- Mieście na uwadze oceny dziecka – im lepsze świadectwo, tym lepsze szanse na zdobycie miejsca kształcenia zawodowego.
- Korzystajcie z godzin przyjęć nauczycieli i chodźcie na wywiadówki. Wybór zawodu jest częstym tematem podczas tych spotkań.
- Aby znaleźć odpowiedni zawód, omawiajcie możliwości i szanse odbycia praktyki.
- Wraz ze swoim dzieckiem bierzcie udział w spotkaniach informacyjnych, na przykład takich jak targi edukacyjne.

Odbycie praktyki jest często pomocne

Durmis Özen Palma jest nauczycielem i koordynatorem ds. orientacji zawodowej w jednej z hamburskich szkół. Podczas przeprowadzonej z nim rozmowy opowiedział, jak ważne są praktyki i jaką rolę odgrywają rodzice w wyborze zawodu.

Udziela Pan uczniom i uczniom porad dotyczących orientacji zawodowej. Jakie są Pana doświadczenia w tej dziedzinie?

Stwierdzam, że uczniowie bardzo często nie wiedzą, kim chcieliby zostać. Wprawdzie oferta kształcenia zawodowego w systemie dualnym obejmuje prawie 330 zawodów, to jednak wielu uczniów zna tylko nieliczne spośród nich, i to mimo licznych możliwości zapoznania się z wieloma różnymi zawodami.

Czy wobec tego praktyki odgrywają ważną rolę?

Tak, dlatego też nasza szkoła przywiązuje dużą wagę do tego, by uczennice i uczniowie odbywali możliwie wiele praktyk. Są one dobrą możliwością sprawdzenia, jak wygląda codzienna praca w zawodach, które budzą zainteresowanie. Młodzież ma przy tym względnie wolny wybór i nie musi się od razu do czegoś zobowiązywać. Niektórzy, po zakończeniu praktyki stwierdzają, że dany zawód nie jest dla nich odpowiedni. To stwierdzenie służy też orientacji zawodowej. Poza tym w wielu przypadkach praktyka jest biletem wstępu do zakładu pracy – później może być nawet szansą na zdobycie miejsca pracy w celu kształcenia zawodowego.

W jaki sposób rodzice mogą wspierać swoje dzieci?

Najważniejsze jest to, aby dzieci czuły, że ich rodzice są nimi zainteresowani. Przykładowo, rodzice mogą zachęcać córkę lub syna do informowania się i zabiegania o praktykę – raz po raz pytając na przykład: „Pamiętasz o ...?” Rodzice mogą także kierować uwagę swoich dzieci na różne dziedziny zawodowe, w których pracują członkowie rodziny czy też znajomi.

Czego życzy sobie szkoła od rodziców w zakresie orientacji zawodowej?

Potrzebujemy wsparcia rodziców, gdyż szkoła nie wszystkiemu może podołać sama.

Jak moje dziecko może zdobyć miejsce praktyki?

- Omówcie razem z dzieckiem, jaki zawód oraz który zakład pracy wchodzi w grę w celu odbycia praktyki.
- Skorzystajcie z bezpośredniej rozmowy z wychowawczynią lub wychowawcą.
- Przejrzycie wraz z dzieckiem ogłoszenia o nauce zawodu w zakładach pracy.
- Popytajcie o to w okolicznych firmach.
- Wykorzystajcie własne znajomości: Popytajcie krewnych, przyjaciół i w swoim miejscu pracy, czy jakiś zakład pracy oferuje praktyki.

„Czasami w trakcie praktyki stwierdza się, że dany zawód nie jest odpowiedni – to też służy orientacji zawodowej.

Durmis Özen Palma radzi, by posmakować możliwie wielu dziedzin zawodowych.

” Komputer muszę obsługiwać tak samo sprawnie, jak sprawne są moje umiejętności rzemieślnicze.

Ioannis Papathanasiou, 21 lat, uczeń w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych

Ioannis Papathanasiou – Nauka zawodu mechatronika samochodowego w firmie „Motor Fritsche“ w Kolonii

Droga do wymarzonego zawodu

„Okres szkolny był dla mnie trudny. Miałem jednak oparcie w moich rodzicach, którzy dodawali mi otuchy, bym nie rzucił wszystkiego. Dziś jestem im za to wdzięczny.

Zawsze chciałem zostać mechatronikiem samochodowym i dlatego już w trakcie szkoły odbyłem praktyki w różnych warsztatach. Praktykę w zakładzie, w którym teraz uczę się zawodu, polecił mi mój nauczyciel. Już w trakcie praktyki zaproponowano mi umowę o pracę w celu podjęcia nauki zawodu, bowiem już na samym początku jeden z czeladników zauważył, jak wiele już potrafię.

W pierwszych dniach nauki musiałem oswoić się z nową sytuacją. Musiałem przyzwycząć się do rannego wstawania i do pracy aż do popołudnia. Fajne jest też to, że pod koniec miesiąca dostaję wypłatę. Najbardziej w tej pracy podoba mi się wkręcanie i wykręcanie śrub. Jasne, zdarza się, że czasami nauka zawodu też stresuje – na przykład wtedy, gdy jest dużo pracy. Jeśli chodzi o przyszłość, to mam już plany: Chciałbym zdobyć tytuł mistrza w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych.“

Magdalini Tsika, matka Ioannisa

„Ioannis miał wiele problemów w szkole. Jest dyslektykiem, więc musiał brać korepetycje i uczęszczać na zajęcia wyrównawcze. Zawsze marzył o tym, by zostać mechatronikiem samochodowym. Dlatego, gdy syn był w szkole, biegałam po warsztatach. Potem pisaliśmy podania, a on chodził do tych warsztatów na spotkania rekrutacyjne.

Ogólnie biorąc, nie było łatwo. Musiałam stukać do wielu drzwi, by dowiedzieć się, na jakie wsparcie możemy liczyć i jak mogę mu pomóc. Dla mnie było jasne: Wykorzystamy wszystkie możliwości, aby mógł zdobyć swój wymarzony zawód. Wtedy zrozumiałam: jeśli rodzice są zainteresowani i troszczą się, to znajdą dla swoich dzieci odpowiednie wsparcie w poszukiwaniu miejsca pracy w celu nauki zawodu.“

Przygotowanie do podjęcia nauki zawodu – odrębna forma praktyki

Młodzież, która wywiązała się z powszechnego obowiązku szkolnego, lecz jeszcze nie znalazła miejsca pracy w celu nauki zawodu, może uczestniczyć w przygotowaniu do podjęcia nauki zawodu, znanym pod skrótem EQ (= Einstiegsqualifizierung). Tego rodzaju praktyki zakładowe oferowane są przez Agencję Pracy i trwają od sześciu do dwunastu miesięcy. Nastolatek zawiera z zakładem pracy umowę o praktykę i otrzymuje miesięczne wynagrodzenie. Na koniec praktyki otrzymuje od zakładu świadectwo oraz – na wniosek, złożony we właściwej izbie – zaświadczenie o nabytych kwalifikacjach. Informacji na ten temat udzielają lokalne Agencje Pracy; ich adresy znajdują Państwo na stronie internetowej: arbeitsagentur.de.

” **Chciałam mu umożliwić pracę w jego wymarzonym zawodzie.**

Magdalini Tsika cieszy się, że dzięki wsparciu rodziny jej syn znalazł swoją drogę.

Agencja Pracy (Agentur für Arbeit) – pomocny podmiot informacyjny

Agencja Pracy wspiera proces orientacji zawodowej, informuje o możliwościach nauki zawodu w zakładach pracy i udziela bezpłatnej pomocy w poszukiwaniu miejsca pracy w celu nauki zawodu.

Doradztwo zawodowe

Rozmowa przeprowadzona z doradcą zawodowym Agencji Pracy w obecności dziecka stanowi pomoc w orientacji zawodowej oraz w poszukiwaniu miejsca pracy w celu nauki zawodu. Termin rozmowy mogą Państwo ustalić telefonicznie. Na stronie [arbeitsagentur.de](https://www.arbeitsagentur.de) można znaleźć agencję pracy w pobliżu miejsca zamieszkania.

Wizyta w BiZ

Centra Informacji Zawodowej, znane pod skrótem BIZ (= Berufsinformationszentrum), mogą Państwo odwiedzać bez zgłaszania wizyty. Znajdziecie tam szereg materiałów informacyjnych, także dwujęzycznych, dotyczących różnych zawodów i dróg kształcenia, które pomogą w orientacji zawodowej.

Informacje w sieci

- Na stronach internetowych berufenet.arbeitsagentur.de oraz berufe.tv mogą Państwo dowiedzieć się szczegółów dotyczących poszczególnych profili zawodowych.
- Strona internetowa planet-beruf.de daje możliwość odkrycia osobistych mocnych stron i zawodowych zainteresowań. Na tej stronie znajdą Państwo również specjalne informacje dla rodziców, na przykład broszury i biuletyny.
- Strona internetowa jobboerse.arbeitsagentur.de zawiera wiele ofert miejsc praktyk oraz miejsc pracy w celu nauki zawodu w systemie dualnym.
- Miejsca nauki zawodów w szkołach znajdą Państwo na stronie internetowej arbeitsagentur.de/kursnet.

Izby – ważne punkty kontaktowe w sprawach dotyczących kształcenia zawodowego

Izby reprezentują zakłady pracy poszczególnych branż w danym regionie. Są one odpowiedzialne za wiele spraw dotyczących kształcenia zawodowego: rejestrują umowy o pracę w celu nauki zawodu, udzielają porad instruktorom i uczniom zawodu oraz przeprowadzają egzaminy.

Poza Izbami Przemysłowo-Handlowymi (skrót: IHK, patrz: ihk.de) oraz Izbami Rzemieślniczymi (skrót: HWK, patrz: zdh.de/ueber-uns/organisationen-des-handwerks/handwerkskammern/) istnieją również inne izby, na przykład Izby Rolnicze, Izby Adwokackie i Izby Lekarskie.

Wiele izb oferuje na swoich stronach internetowych tzw. Giełdy miejsc nauki zawodu. Młodzi ludzie mogą szukać na nich aktualnych ofert miejsc pracy w celu nauki zawodu i skorzystać z rad dotyczących wyboru zawodu. Często publikowane są na nich także terminy regionalnych targów edukacyjnych, na których prezentowane są zakłady pracy oraz ich programy kształcenia zawodowego.

Izby Przemysłowo-Handlowe oferują również giełdę miejsc nauki zawodu w zakładach pracy na wspólnej stronie ihk-lehrstellenboerse.de.

Listę zawodów rzemieślniczych znajdą Państwo na stronie handwerk.de.

„**Mojego obecnie wykonywanego zawodu dotąd w ogóle nie znałam.**

Valeriya Rengevych znalazła odpowiednie miejsce nauki zawodu.

Valeriya Rengevych – Nauka zawodu specjalisty ds. technologii żywności w firmie „Lieken Brot- und Backwaren“ w Lüdersdorfie

Okrężną drogą do pomyślnego końca

Valeriya Rengevych znalazła miejsce nauki zawodu w systemie dualnym dzięki doradztwu Powiatowego Cechu Rzemieślniczego (Kreishandwerkerschaft), organizacji zrzeszonej w Izbie Rzemieślniczej. Czynne wsparcie jej matki było dla Valeriyi wielką podporą.

„Najpierw chciałam zostać laborantką. Starłam się nawet o kształcenie w tym zawodzie, ale niestety, nie udało się. Udałam się więc do Powiatowego Cechu Rzemieślniczego w Schwerinie. Ponieważ miałam za sobą jedną odmowę za drugą, zjawiłam się tam bez poczucia własnej wartości. Myślałam, że spowodowane jest to tym, że niemiecki nie jest moim językiem ojczystym i chciałam się upewnić, że dokumenty rekrutacyjne są językowo poprawne. Zależało mi na tym, aby ktoś je pod tym kątem przejrzał.

W Powiatowym Cechu Rzemieślniczym poradzono mi, abym zapoznała się z dziedziną technologii żywności. Zawodu z tej dziedziny dotąd nie znałam. W Centrum Informacji Zawodowej zasięgnęłam infor-

macji na temat tego zawodu. Gdy przeczytałam, że ma on coś wspólnego z chemią i że zakres czynności w tym zawodzie obejmuje także prace laboratoryjne, zdecydowałam ubiegać się o miejsce w firmie „Lieken Brot- und Backwaren“. Byłam bardzo szczęśliwa, gdy to się powiodło.

Moja mama wspierała mnie cały czas, zarówno przed kształceniem, jak i w jego trakcie, i bardzo mi pomogła. To było bardzo ważne dla mnie. Na przykład zimą cztery tygodnie zawoziła mnie do pracy, bo rowerem bym w tym śniegu nie dojechała. Albo, gdy ja miałam zły dzień, była po prostu obecna, mogłam z nią porozmawiać i wyrzucić z siebie to, co leżało mi na duszy.“

Natalya Wilm, matka Valeriyi

„Jak tylko mogłam, starałam się pomóc Valeriyi podczas jej poszukiwań miejsca pracy w celu nauki zawodu. Byłam z nią praktycznie wszędzie. Kilka razy byliśmy razem na targach edukacyjnych. W domu rozmawialiśmy o tym, jakie branże wchodzi w grę. Przez pewien czas było naprawdę bardzo ciężko, bo dostała tak dużo odpowiedzi odmownych. Była sfrustrowana i pytała mnie, co ma zrobić. Wtedy wraz z nią nerwowo wyczekiwałam odpowiedzi i martwiłam się o jej przyszłość. Nie chciałam, by została bez pracy.

Do Powiatowego Cechu Rzemieślniczego pojechaliśmy razem. Bardzo się ucieszyłam, że była tam osoba, z którą mogła przeprowadzić osobistą rozmowę – w tym momencie wiedziałam, że moje dziecko otrzyma pomoc. Kiedy dostała miejsce nauki w celu nauki zawodu w firmie „Lieken“, uczciłyśmy to razem, a ja skakałam pod sufit z radości.

Uważam, że to naprawdę dobrze, że w Niemczech można na tyle sposobów zasięgnąć rady. Można liczyć na pomoc i wsparcie w poszukiwaniu rozwiązania, inaczej niż w wielu innych krajach. Tutaj młodzież ma wiele możliwości – trzeba tylko wyjść z własną inicjatywą.“

**Ucieszyłam się, że
udzielono pomocy
Valeriyi.**

Natalya Wilm była ważną podporą
dla swojej córki Valeriyi.

” **Bardzo chciałem dokończyć moje kształcenie zawodowe.**

Muhamad Haj Hasan zwrócił się o pomoc w ramach inicjatywy VerA.

Muhamad Haj Hasan ukończył kształcenie zawodowe w biurze podróży jako handlowiec w branży turystycznej.

Wsparcie podczas kształcenia zawodowego

Istnieją różne punkty kompleksowej obsługi wspierające uczniów zawodu. Pomagają one młodym ludziom w pomyślnym ukończeniu kształcenia zawodowego. Nasz przykład dotyczy Muhamada Haja Hasana. Dla niego kształcenie zawodowe było dużym wyzwaniem ze względu na język niemiecki, zwłaszcza specjalistyczny. Ponieważ bardzo chciał zostać handlowcem w branży turystycznej, szukał wsparcia w ramach inicjatywy VerA. Dzięki temu mógł osiągnąć swój cel i pracować w wymarzonym zawodzie.

„W Syrii studiowałem zarządzanie turystyką. Kiedy w 2015 roku przyjechałem do Niemiec, chciałem zatem zostać handlowcem w branży turystycznej. W 2018 roku znalazłem praktykę w biurze podróży w Arnsberg. Wiedziałem, że nie będzie to łatwe. Język niemiecki jest trudny, szczególnie w szkole zawodowej. Ale bardzo chciałem osiągnąć swój cel i zwróciłem się o pomoc. Moją mentorkę Barbarę

Hochstein-Jung poznałem dzięki inicjatywie VerA. Spotykaliśmy się regularnie i rozmawialiśmy o moich pytaniach. Dzięki niej wiele rzeczy zrozumiałem lepiej. Dowiedziałem się też dużo o kulturze niemieckiej i opowiedziałem jej o Syrii. Z powodzeniem ukończyłem kształcenie zawodowe. Dziś nadal pracuję w swojej firmie, w której odbyłem kształcenie zawodowe.“

Barbara Hochstein-Jung, konsultantka ds. kształcenia zawodowego w ramach inicjatywy VerA

„Jestem z wykształcenia handlowcem przemysłowym z wieloletnim doświadczeniem zawodowym. Kilka lat temu pomyślałam sobie, że młodzi ludzie mogliby skorzystać z mojej wiedzy. Dlatego w 2018 roku zgłosiłam się do SES, czyli Senior Expert Service jako konsultantka ds. kształcenia zawodowego. Od tego czasu na zasadzie wolontariatu wspieram młodych ludzi w trakcie kształcenia.

Muhamad Haj Hasan i ja już od pierwszego spotkania odnieśliśmy wrażenie, że jest między nami chemia i że dobrze nam się ze sobą rozmawia. Dlatego od razu zabraliśmy się do pracy. Krok po kroku robiliśmy bardzo duże postępy. Na początku skupialiśmy się na aspektach merytorycznych; potem rozmawialiśmy o różnych kulturach i wymienialiśmy poglądy na temat Syrii i Niemiec. Było to dla mnie również wzbogacenie kulturowe. Nie spodziewałam się tego.

Absolutnym przełomem było dla mnie to, że Muhamad Haj Hasan odniósł taki sukces podczas swojego kształcenia zawodowego i został przyjęty do pracy przez biuro podróży. Jestem z tego naprawdę dumna. Prawie tak, jakbyśmy oboje zdali egzamin. To miłe, że do dziś utrzymujemy ze sobą kontakt.”

Punkty kontaktowe

- W ramach inicjatywy VerA (= Verhinderung von Ausbildungsabbruch), na rzecz zapobiegania przerwaniu edukacji zawodowej, młodzież może w razie potrzeby skorzystać z pomocy tzw. mentorów kształcenia, czyli osób, którym może powierzyć swoje problemy i do których może zwracać się z indywidualnymi pytaniami. Więcej na ten temat dowiedzą się Państwo na stronie internetowej: vera.ses-bonn.de.
- Ważnymi partnerami do rozmów, udzielającymi odpowiedzi na wszystkie pytania dotyczące nauki zawodu, są konsultanci ds. kształcenia zawodowego, działający z ramienia izb. Udzielają oni porad uczniom zawodu i rodzicom oraz asystują im.
- Kształcenie ze wsparciem pomaga młodym ludziom indywidualnie przed i w trakcie kształcenia. Na przykład poprzez korepetycje, jeśli nauka w szkole sprawia trudności. Pomoc jest również dostępna w przypadku konfliktów w firmie lub problemów osobistych, jeśli miałyby one negatywny wpływ na kształcenie. Jeśli są Państwo zainteresowani, proszę zapytać o doradztwo zawodowe w agencji pracy lub w urzędzie pracy. Więcej informacji: arbeitsagentur.de

„Wspierając w tandemie, mogę odnieść się do poszczególnych pytań.

Barbara Hochstein-Jung, konsultantka ds. kształcenia zawodowego w ramach inicjatywy VerA

Pochodzenie jako szansa: Doceniona dwujęzyczność

Młodzi z rodzin imigrantów często posługują się dwoma językami i zwykle czują się w obu kulturach jak u siebie. Te kompetencje może ona wykorzystać także w życiu zawodowym. Kto poza niemieckim dobrze zna również inne języki, powinien o tym wspomnieć w podaniach oraz podczas rozmów rekrutacyjnych. Wiele zakładów pracy docenia wielojęzyczność i kompetencje międzykulturowe, gdyż mogą one być kluczem do kręgu nowych klientów.

Havvę Tiryaki prezentujemy jako przykład młodej kobiety, która poszukując miejsca pracy w celu nauki zawodu, wykorzystała swój dodatkowy atut, jakim są jej tureckie korzenie. Ponieważ zna język niemiecki i turecki w mowie i w piśmie, otrzymała miejsce pracy w celu nauki zawodu w tureckim banku. Jej rodzice byli z tego bardzo dumni.

„ **I rzeczywiście, doprowadziłam język do perfekcji – moim celem jest także: nieustanne poszerzanie wiedzy.**

Havva Tiryaki, 22 lata, uczennica w zawodzie specjalisty ds. sprzedaży usług bankowych

„Gdy uczęszczałam do szkoły realnej, nigdy nie myślałam o jakimś wymarzonym zawodzie. Dzięki praktykom, które odbywałam w okresie szkolnym, przekonałam się o jednym: Muszę znaleźć coś, gdzie będę miała częsty kontakt z ludźmi. W trakcie poszukiwań miejsca pracy w celu nauki zawodu napisałam podania do bardzo różnych miejsc. Zawsze i wszędzie podawałam, że od dzieciństwa posługuję się dwoma językami – nawet, jeśli nikt mnie o to nie pytał.

Pewnego dnia znalazłam w Internecie ogłoszenie „Ziraat Bank“ w Stuttgarcie, który szukał uczniów zawodu. To była moja szansa! Obecnie uczę się w zawodzie specjalisty ds. sprzedaży usług bankowych, jednocześnie wykorzystując i doskonaląc moją znajomość języka tureckiego. I rzeczywiście, doprowadziłam język do perfekcji – moim celem jest także nieustanne poszerzanie wiedzy. W naszej rodzinie było zawsze jasne, że mój brat i ja będziemy uczyli się zawodu w zakładzie pracy. Podobnie jak mój tata, który w Niemczech uczył się zawodu mechanika przemysłowego. Nasi rodzice są zdania: Takie wykształcenie to poczucie, że ma się coś dobrego w rękach.“

Administracja federalna w roli pracodawcy

Sektor administracji publicznej dąży do zatrudnienia większej liczby imigrantów. Na stronie internetowej wir-sind-bund.de młodzież i rodzice wszystkich narodowości mogą znaleźć informacje na temat różnorodnych możliwości kształcenia.

Havva Tiryaki – Nauka zawodu specjalisty ds. sprzedaży usług bankowych w „Ziraat Bank“ w Stuttgarcie

Veysel i Nezihat Tiryaki, rodzice Havvy

„Od samego początku radziliśmy Havvie, by uczyła się zawodu w zakładzie pracy. Jej poszukiwania miejsca pracy w celu nauki zawodu były naszym wspólnym zadaniem. Dowiadaliśmy się wśród przyjaciół o możliwościach takiego kształcenia i wymienialiśmy się radami. Czasami sugerowaliśmy, gdzie mogłaby się starać o miejsce nauki. Były to jednak tylko propozycje, ostateczną decyzję musiała podjąć sama.

Miejsce nauki zawodu w tureckim banku jest dla niej idealne. Uczy się obsługi tureckich klientów, którzy po części przychodzą do banku z innymi problemami i pytaniami niż klienci, będący rodowitymi Niemcami.

Z pewnością będzie to dla niej korzystne, gdy po zakończeniu kształcenia zawodowego czy później, będzie ubiegała się o pracę w innych bankach.“

„ Jesteśmy zadowoleni z tego, że Havva wychowywała się dwujęzycznie. W innym przypadku nie dostałaby miejsca nauki zawodu w tym banku.

Poszukiwania miejsca pracy w celu nauki zawodu były dla rodziców Havvy ich wspólnym zadaniem.

Funda Saltürk – Nauka zawodu mechanika-konstruktora w firmie „Ford“ w Kolonii

Nietypowy wybór zawodu

W Niemczech jest wiele zawodów tradycyjnie wykonywanych raczej przez kobiety, a także takich, które są wykonywane raczej przez mężczyzn. Fundę Saltürk oraz Richarda Akortsu prezentujemy jako przykład dwojga młodych ludzi, którzy wybrali naukę w zawodzie z pominięciem powszechnie przyjętych tradycyjnych ról. To otworzyło im nowe perspektywy i przyniosło zadowolenie, uznanie i przyjemność.

Funda Saltürk już dosyć wcześnie rozpoznała swoje uzdolnienia rzemieślnicze i obecnie kształci się w zawodzie mechanika-konstruktora. Mimo początkowych wątpliwości rodziców, Funda od samego początku była wspierana przez rodzinę. To było dla niej bardzo ważne.

Talent do rzemiosła

„W ósmej klasie odbyłam praktykę w zakładzie pracy, i to w dziale, w którym pracuje mój tata. Wpadłam na ten pomysł po wizytach w różnych zakładach pracy, zorganizowanych przez szkołę, ponieważ bardzo szybko się zorientowałam, że praca rzemieślnicza bardzo mi odpowiada. Moja praktyka w firmie „Ford“ – to całe trzy tygodnie przyjemności: majstrowanie, mierzenie, testowanie – w kombinezonie roboczym i butach ochronnych.

Po odbyciu praktyki dowiadywałam się, jakie zawody istnieją w tym sektorze. Wtedy trafiłam na informacje o zawodzie, którego teraz się uczę. W dniu otwartych drzwi w firmie „Ford“ przyjrzałam się dokładniej, czym zajmują się mechanicy-konstruktorzy. Spodobało mi się to. Złożenie podania po ukończeniu dziewiątej klasy było rzeczą oczywistą. Po trzech miesiącach dostałam umowę. Od początku kształcenia nie było ani jednego dnia, w którym niechętnie szłam do pracy. To, co tam robię, robię po prostu bardzo chętnie. Chcę ukończyć to kształcenie, ponieważ wiem, że wiele dziewcząt nie ma odwagi do wykonywania takiego zawodu. Chcę im pokazać, że jest to możliwe i żeby na moim przykładzie się przekonały, że można temu podołać.“

Muhsin Saltürk, ojciec Fundy

„W Fordzie jestem odpowiedzialny za urządzenia. W trakcie praktyki chciałem Fundzie pokazać, że ta praca wcale nie jest taka łatwa. Dlatego byłem wobec niej bardzo wymagający. Gdy wracała wieczorem do domu, miała umorusaną twarz, ale była szczęśliwa. Pod koniec była pewna swej decyzji: Koniecznie chciała podjąć naukę zawodu w tej dziedzinie. Powiedziałem jej: Musisz wiedzieć, co robisz, to twoja przyszłość!

Jej wyniki były tak dobre, że kształcenie skrócono o pół roku. Nie wierzyłem, że jej się uda. Myślałem, że po pewnym czasie straci ochotę i się przekona, że to nie jest praca dla kobiety. Najwyraźniej nie byłem

wolny od uprzedzeń. Teraz, gdy widzę, jak ją ten zawód uszczęśliwia, wiem, że to coś wspaniałego. Nawet mój 75 letni ojciec się cieszył i jest naprawdę z niej dumny – jak my wszyscy.“

” To wspaniałe, gdy widzę jak Fundę uszczęśliwia jej zawód.

Muhsin Saltürk jest dumny ze swojej córki Fundy.

Richard Akortsu – Nauka zawodu opiekuna osób starszych we Frankfurcie nad Menem

Zawód, z którym dobrze się czuję

Richard Akortsu kształcił się w zawodzie opiekuna osób starszych. Pomimo pewnej dozy wątpliwości nie dał się odwieść od swojego zamiaru zdobycia tego zawodu. U swojego boku miał kuzyna Martina.

„Już w szkole wiedziałem, że chciałbym pracować w sektorze opieki nad osobami starszymi. Zdaję sobie z tego sprawę, że to trochę niezwykły zawód dla mężczyzny. Tematem opieki zacząłem się interesować w czasie, gdy pomagałem pewnej starszej pani, która mieszkała w naszym domu i potrzebowała opieki. Moi przyjaciele byli początkowo zdziwieni moim wyborem, ale teraz szanują go. Po prostu dobrze się czuję, gdy mogę pomóc i widzę, że dana osoba ma zapewnioną opiekę i wszystko to, czego potrzebuje. Większość z tych osób cieszy się z wizyt młodego mężczyzny. Co do mojej przyszłości mogę powiedzieć tyle: W tym zawodzie jest wiele dróg i możliwości, ja w każdym razie chcę dalej pracować w opiece.“

„ **Już w szkole wiedziałem, że chciałbym pracować w sektorze opieki nad osobami starszymi.**

Richard Akortsu pracuje jako opiekun osób starszych we Frankfurcie nad Menem.

Martin Akortsu, kuzyn Richarda

„Po śmierci rodziców Richarda opiekowałem się nim. Chodziłem na wywiadówki, rozmawiałem z jego nauczycielami i dowiadywałem się, jak się rozwija. Kiedy mi wyznał, że chce zostać opiekunem osób starszych, spojrzałem na niego i spytałem: **Mówisz to na serio? Ale, to jest to, co on chce robić i idzie własną drogą. Całym sercem jest oddany swojej pracy. Jestem pełen szacunku dla tego, co robi – i z chęcią go wspieram.**“

Girls' Day oraz Boys' Day

Szczególną okazją do poznania zawodów wykonywanych bez względu na płeć jest dla dziewcząt tzw. „Girls' Day“, a dla chłopców „Boys' Day“. Co roku zakłady pracy zapraszają w kwietniu uczennice i uczniów w celu zapoznania się ze światem pracy. Więcej na ten temat na stronie internetowej: girls-day.de oraz boys-day.de.

„ **Jestem pełen szacunku dla tego, co robi Richard.**

Martin Akortsu popiera swojego kuzyna Richarda.

Wiele dróg prowadzi do celu

Ukończywszy kształcenie zawodowe, Państwa dziecko stworzyło podwaliny swego życia zawodowego w przyszłości. Na tym etapie ma ono liczne możliwości dalszego rozwoju i może wybrać różne drogi kariery zawodowej, na przykład: może się doksztalać zawodowo, zmierzać do uzyskania dyplomu mistrzowskiego lub podjąć studia.

Dokształcanie zawodowe

Dokształcanie zawodowe pogłębia i poszerza wiedzę nabytą w ramach kształcenia zawodowego. Możliwości podnoszenia kwalifikacji są liczne i różne: poczynając od technika poprzez specjalistę w danej branży i mistrza aż po ekonomistę. Posiadając odpowiedni dyplom, na przykład dyplom mistrzowski, można się usamodzielnic i otworzyć własny zakład.

Studia

Ukończenie nauki zawodu i skuteczny proces dokształcania zawodowego dają zasadniczą możliwość studiowania w wyższej szkole zawodowej lub na uniwersytecie, nawet bez matury.

Rozwój zawodowy w trakcie nauki zawodu w zakładach pracy

Doskonalenie zawodowe – w trakcie nauki zawodu: Uczniowie zawodu mogą doskonalić się zawodowo już w trakcie nauki zawodu, zdobywając dodatkowe kwalifikacje. Mogą na przykład poszerzać znajomości w zakresie obsługi komputerów i znajomości języków obcych, mogą nadrobić maturę zawodową lub ukończyć kursy techników. Informacje na ten temat znajdują się na stronie internetowej: ausbildungplus.de.

Kształcenie zawodowe w krajach europejskich: Część kształcenia zawodowego można zaliczyć w innych krajach europejskich. Odpowiednie pobyty zagraniczne wspierane są na przykład przez europejskie programy pomocowe, organizacyjnie i finansowo. Informacje na ten temat znajdują się na stronie internetowej: na-bibb.de.

Najpierw nauka zawodu w zakładzie pracy, a potem studia – to była dla mnie słuszna droga.

Salvatore Tortorici po zdobyciu wykształcenia zawodowego w zakładzie pracy i studiach ma jeszcze większe możliwości awansu.

Salvatore Tortorici – Nauka zawodu mechanika przemysłowego w firmie „Deutz AG“ oraz studia na kierunku budowy maszyn w Kolonii

Studia po kształceniu zawodowym

„Kształcenie zawodowe w firmie „Deutz AG“ podjąłem, by najpierw nauczyć się czegoś praktycznego. W tym czasie, moi rodzice wrócili na stałe do Włoch, więc potrzebowałem regularnych dochodów. Decyzji podjęcia nauki zawodu w zakładzie pracy absolutnie nie żałuję, była jak najbardziej słuszna.

Po ukończeniu nauki zawodu pracowałem jako robotnik wykwalifikowany i jednocześnie rozpocząłem zaoczne studia budowy maszyn w Kolonii. Niestety, moja roczna umowa o pracę w firmie „Deutz AG“ nie została przedłużona. Przeszedłem więc na studia dzienne. Na studiach mogłem wykorzystać wiele rzeczy, których nauczyłem się w trakcie kształcenia zawodowego. Dzięki temu miałem przewagę nad kolegami ze studiów.

Po licencjacie wystąpiłem z własną inicjatywą i złożyłem podanie o pracę na stanowisko inżyniera warsztatowego w firmie „Deutz AG“. Pewnego dnia rzeczywiście zadzwoniono do mnie i poinformowano, że jest wolne miejsce. Dzięki nauce zawodu w zakładzie pracy i studiom mam teraz dobrą wiedzę fachową i świetne możliwości rozwoju kariery.“

Studia w systemie dualnym

Studia w systemie dualnym obejmują wiele kierunków, na których przekazywana jest wiedza praktyczna wraz z teoretyczną. Jednym wariantem takich studiów są studia połączone z nauką zawodu w zakładzie pracy, zarówno pod względem czasu, jak i treści. Na stronie internetowej [ausbildungplus.de](https://www.ausbildungplus.de) znajdą Państwo bazę danych zawierającą informacje o kierunkach studiów, które można studiować w systemie dualnym.

Inne podmioty informacyjne

W każdym regionie znajdują się różne inne poradnie, które mogą pomóc młodym ludziom w znalezieniu miejsca kształcenia zawodowego. Poniżej znajdują Państwo listę kilku najważniejszych portali internetowych, na których możecie szukać partnerów do rozmowy w swoim miejscu zamieszkania.

Patronaty edukacyjne

Osoby, które nieodpłatnie obejmują patronat edukacyjny, przejmują rolę doradców i służą osobom młodocianym swoim życiowym i zawodowym doświadczeniem. Na stronie internetowej

aktion-zusammen-wachsen.de mogą Państwo zapoznać się ze szczegółami tej oferty.

Służby Imigracyjne dla Młodzieży

W wielu miastach istnieją Służby Imigracyjne dla Młodzieży, znane pod nazwą „Jugendmigrationsdienste“ (JMD), które udzielają osobistych porad w zakresie kształcenia zawodowego oraz pracy. Informacje o tym, gdzie one się znajdują, znajdują Państwo na stronie internetowej: jmd-portal.de.

JUGEND STÄRKEN im Quartier

Inicjatywa Lokalnego Wspierania Młodzieży JUGEND STÄRKEN pomaga młodzieży znajdującej się w niekorzystnej sytuacji, na przykład młodym imigrantom ze szczególnym zapotrzebowaniem integracyjnym, w pokonywaniu przeszkód na drodze do integracji szkolnej, zawodowej i społecznej. Lokalne punkty konsultacyjne znajdują Państwo na stronie internetowej jugend-staerken.de.

Organizacje imigrantów

W Niemczech jest wiele różnych organizacji założonych przez imigrantów. Niektóre z nich wspierają procesy integracji zawodowej i udzielają porad młodym ludziom zamierzającym podjąć naukę zawodu. Popytajcie Państwo wśród przyjaciół, czy w Waszym regionie są organizacje imigrantów, które oferują tego rodzaju doradztwo.

KAUSA

Biura regionalne KAUSA i inne projekty KAUSA istnieją w wielu krajach związkowych. Informują oraz doradzają osobom prowadzącym działalność gospodarczą, młodzieży i rodzicom ze środowisk migracyjnych na temat kształcenia dualnego. Kierują również osoby poszukujące porady, np. do usług oferowanych przez izby lub agencje pracy. Osoby kontaktowe w Państwa okolicy znajdują się na stronie:

bildungsketten.de/kausa.

Przegląd informacji o kształceniu zawodowym

Jak znaleźć odpowiednie kształcenie zawodowe? Berufenavi.de oferuje młodym ludziom doradztwo. Portal internetowy pomaga im znaleźć wymarzoną pracę i wskazuje drogę do pobliskich miejsc kształcenia.

Na stronach internetowych bibb.de (pod hasłem zawody) i bildungsketten.de można znaleźć informacje i linki dotyczące wszystkich aspektów kształcenia i wyboru zawodu.

Impressum

Herausgeber

Bundesministerium für Bildung und Forschung (BMBF)
Referat Innovationen in der beruflichen Bildung
53170 Bonn

Bestellungen

schriftlich an
Publikationsversand der Bundesregierung
Postfach 48 10 09
18132 Rostock
E-Mail: publikationen@bundesregierung.de
Internet: bmbf.de
oder per
Tel.: 030 18 272 272 1
Fax: 030 18 10 272 272 1

Stand

August 2022 (aktualisierter Nachdruck Mai 2023)

Konzept und Bearbeitung

Bundesinstitut für Berufsbildung (BIBB)
Arbeitsbereich 4.5 „Berufsorientierung, Bildungsketten“
Servicestelle Bildungsketten: Brigitte Luckhardt
(verantwortlich), Carolin Jochum
Robert-Schuman-Platz 3
53175 Bonn
E-Mail: info@bildungsketten.de
bildungsketten.de

Text und Redaktion

Dr. Sonja Baron, Gerburg Benneker,
Meike Julia Dahmen (verantw.), Katja Dammann,
Nina Giaramita (Autorin), Özgür Nalçacıoğlu

Übersetzung

Magdalena Podracka-Wißkirchen,
Linda Kutzner

Gestaltung

familie redlich AG Agentur für Marken und Kommunikation,
Berlin
KOMPAKTMEDIEN Agentur für Kommunikation GmbH,
Berlin

Druck

BMBF

Bildnachweise

CanStock (S. 6, 10, 11); Jörg Müller Fotografie, Hamburg
(Titel, S. 3, 4, 7, 8, 9, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24);
Senior Experten Service (SES) (14, 15)

Der Elternratgeber wurde im Rahmen von JOBSTARTER erstellt, einem Förderprogramm aus Mitteln des Bundesministeriums für Bildung und Forschung und des Europäischen Sozialfonds der Europäischen Union. Durchgeführt wird das Programm vom Bundesinstitut für Berufsbildung.

Der Elternratgeber ist in weiteren Sprachen erhältlich und kann kostenlos unter bmbf.de bezogen werden.

Diese Publikation wird als Fachinformation des Bundesministeriums für Bildung und Forschung kostenlos herausgegeben. Sie ist nicht zum Verkauf bestimmt und darf nicht zur Wahlwerbung politischer Parteien oder Gruppen eingesetzt werden.

Poradnik dla rodziców został opracowany w ramach JOBSTARTER, programu finansowanego przez Federalne Ministerstwo Edukacji i Badań Naukowych oraz Europejski Fundusz Społeczny Unii Europejskiej. Program prowadzony jest przez Federalny Instytut Kształcenia Zawodowego.

Poradnik dla rodziców jest dostępny w innych językach i można go otrzymać bezpłatnie na stronie bmbf.de.

Niniejsza publikacja jest wydawana bezpłatnie jako informacja specjalistyczna przez Federalne Ministerstwo Edukacji i Badań Naukowych. Nie jest ona przeznaczona do sprzedaży i nie może być wykorzystywana do prowadzenia kampanii wyborczej przez partie lub grupy polityczne.

